

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสภาพปัญหาของการตราพระราชบัญญัติต่างๆ และการบังคับใช้พระราชบัญญัติที่เกิดขึ้นอย่างมากมายในปัจจุบันของประเทศไทยนั้น¹ ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 ซึ่งได้กำหนดบทลงโทษทางอาญาไว้ หากผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ต้องได้รับการลงโทษ เช่น การลงโทษปรับทางอาญาหรือโทษจำคุก ซึ่งมีระวางโทษที่กำหนดไว้ในมาตราต่างๆ ก็ด้วยเนื่องมาจากการที่พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 นั้น มีวัตถุประสงค์มุ่งหมายในการคุ้มครอง และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ตามนโยบายที่รัฐจำเป็นต้องกระทำอันเป็นหน้าที่ จึงต้องมีการกำหนดรูปแบบการลงโทษทางอาญาขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 แห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 72² แต่เมื่อสภาพสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน บทบัญญัติของพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 ดังกล่าวที่มีอยู่แต่เดิมนั้น ส่งผลกระทบต่อการเกิดความไม่สอดคล้องกับการกระทำความผิดทางอาญาที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง อันนำไปสู่ปัญหาการกำหนดความผิดทางอาญาอย่างไม่เหมาะสมหรือกฎหมายอาญาเพื่อ (Over – criminalization)³ อีกทั้งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 ยังประกอบด้วยความผิดอาญาที่กำหนดไว้ด้วยกัน 2 ประเภท คือ ความผิดในตัวเอง (Mala In Se)⁴ หรือแนวคิดทางศีลธรรมของ

---

¹ เพลินตา ดันรังสรรค์. (2561). *หลักเกณฑ์การกำหนดโทษอาญาในการตรากฎหมาย*. สรุปการสัมมนาทางวิชาการ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.senate.go.th> [2565, 27 มิถุนายน].

² รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. มาตรา 72.

³ เสริมสุข เหลืองทองคำ. (2565). *ปัญหากฎหมายอาญาเพื่อ (Over - criminalization) จากการบังคับใช้พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: http://www.lawgrad.ru.ac.th/AbstractsFile/6212019042/16315080034971d0704a6c6a46f765e94dc139a487_abstract.pdf. [2565, 6 สิงหาคม].

⁴ เกียรติขจร วังนะสวัสดิ์. (2549). *คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1*. กรุงเทพฯ: จีระวิชาการพิมพ์. หน้า 75.

สังคัม (Legal Moralism)⁵ เพราะเป็นการกระทำอันกระทบกระเทือนต่อสังคัมโดยรวม และอีกประเภทหนึ่งของความคิดทางอาญาที่เรียกว่า ความผิดเพราะกฎหมายห้าม (Mala Prohibita) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาประโยชน์ของสังคัมอันเป็นประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) แต่การที่จะนำโทษปรับทางปกครองมาใช้กับพระราชบัญญัติดังกล่าวได้นั้น จะต้องนำไปใช้ได้ในส่วนของกฎหมายที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน⁶ ทั้งนี้ ระบบกฎหมายของไทยยังขาดความชัดเจนในเรื่องเกี่ยวกับการจะนำโทษทางปกครองไปใช้กับโทษทางอาญาได้อย่างไร เมื่อปรากฏว่า พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 11/1 ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการควบคุมและรักษาป่าสงวนแห่งชาติประจำจังหวัดโดยอนุโลมเพียงเท่านั้น จึงยังไม่ได้มีมาตรการลงโทษปรับทางปกครองที่จะระบุลงไว้ในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 อย่างชัดเจน

เมื่อกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 77⁷ ได้วางหลักไว้ว่า รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้า เพื่อไม่ให้เป็นการแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่างๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ปัญหาการนำโทษปรับทางปกครองมาใช้กับพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 จึงเป็นปัญหาสำคัญที่ควรได้รับการแก้ไข เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ใช้บังคับกฎหมายหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ออกคำสั่งตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มีเครื่องมือในทางกฎหมายเพิ่มมากขึ้นเพื่อใช้ในการประกอบการลงโทษผู้กระทำความผิด โดยการจะนำโทษปรับทางปกครองไปใช้ได้นั้น ต้องเป็นเรื่องที่ผู้มีอำนาจทางปกครองได้ออกคำสั่งทางปกครองไว้ในเรื่องดังกล่าว และต้องไม่ใช่เรื่องที่กระทบต่อสังคัมโดยรวม และไม่ขัดต่อความสัมพันธ์หรือศีลธรรมอันดีของ

⁵ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2565). *การบังคับควบคุมศีลธรรมโดยกฎหมาย*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: [http://old-book.ru.ac.th/e-book/1/LW201\(47\)/LW201-7.pdf](http://old-book.ru.ac.th/e-book/1/LW201(47)/LW201-7.pdf) [2565, 6 สิงหาคม].

⁶ นิภา อุดม. (2557). *การนำมาตรการเสริมมาใช้ในการลงโทษทางอาญา : ศึกษาเฉพาะกรณีความผิดฐานหมิ่นประมาท*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา. หน้า ๑.

⁷ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. มาตรา 72.

ประชาชน ซึ่งผู้วิจัยจะศึกษาประเด็นในมาตราตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507⁸ ดังต่อไปนี้

มาตรา 24 ผู้รับใบอนุญาตหรือหนังสืออนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องจัดให้คนงาน ผู้รับจ้างหรือผู้แทนของผู้รับใบอนุญาตหรือหนังสืออนุญาตมีใบคู่มือสำหรับทำการตามที่ได้รับอนุญาต ตามแบบ ระเบียบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ซึ่งผลของการฝ่าฝืนนั้น ได้กำหนดบทลงโทษทางอาญาไว้ คือ

มาตรา 32 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 24 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 18 อธิบดีมีอำนาจออกระเบียบการใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในเรื่องดังต่อไปนี้

1) การเข้าไป การผ่านหรือการใช้ทาง

2) การนำหรือปล่อยสัตว์เลี้ยงเข้าไป

ระเบียบตามวรรคหนึ่ง จะใช้บังคับในเขตป่าสงวนแห่งชาติแห่งใดให้ประกาศ ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านในท้องที่ที่ป่าสงวนแห่งชาติแห่งนั้นตั้งอยู่

ซึ่งผลของการฝ่าฝืนนั้น ได้กำหนดบทลงโทษทางอาญาไว้ คือ

มาตรา 33/1 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดตามมาตรา 18 หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งตามมาตรา 25 (1) หรือ (2) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดตามมาตรา 18 หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งตามมาตรา 25 (1) หรือ (2) ยังต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินห้าพันบาท จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา 33/2 ผู้รับใบอนุญาตหรือหนังสืออนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในใบอนุญาตหรือหนังสืออนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขตามวรรคหนึ่ง และก่อให้เกิดผลกระทบต่อวิถีชีวิตหรือสุขภาพอนามัยของประชาชนอย่างร้ายแรง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท

ดังนั้น การนำโทษปรับทางปกครอง มาใช้เป็นมาตรการโทษทางเลือก จึงเป็นวิธีการเหมาะสมที่จะสามารถนำไปปรับใช้ในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 และหากมีการนำมาใช้กับประเทศไทย ก็น่าจะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาระบบการลงโทษของประเทศ

⁸ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507. มาตรา 24, มาตรา 32.

ไทยในอนาคต และย่อมส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ในการดำเนินกระบวนการพิจารณา ทั้งใน ส่วนของกฎหมายอาญา และกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในการแก้ไข ปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ⁹ อันเป็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนและทันต่อเหตุการณ์ ปัจจุบัน เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดการลงโทษสมัยใหม่ ที่ให้ศาลยุติธรรมคำนึงถึงหลักการนำเป็น โทษปรับในทางปกครองมาใช้ เพื่อเป็นการกำหนดโทษ ให้มีความเหมาะสมกับผู้กระทำความผิด มากยิ่งขึ้น ทั้งยังจะก่อให้เกิดความยุติธรรม และเกิดประโยชน์ต่อการป้องกันสังคมและประเทศชาติ และเป็น การป้องกันและการควบคุมอาชญากรรมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาทฤษฎีการกำหนดโทษทางอาญาและการกำหนดโทษทางปกครองที่สามารถ นำมาปรับใช้กับการบังคับโทษในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ โดยการนำโทษปรับ ในทางปกครองในกฎหมายต่างประเทศไปใช้กับพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507
3. เพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติและปัญหาของการนำเอาโทษปรับในทางปกครองไปใช้ กับพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507
4. เพื่อกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาในการนำเอาโทษปรับในทางปกครองไปใช้กับ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

ตามที่พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 นั้น มีการกำหนดให้ใช้บังคับโทษ ในทางอาญาสำหรับผู้กระทำความผิดที่ฝ่าฝืนระเบียบดังกล่าว ผู้วิจัย เห็นว่า หากนำโทษปรับในทาง ปกครอง มาปรับใช้กับพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแล้ว จะเป็นทางเลือกในการบังคับใช้กฎหมายที่ เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ การกำหนดให้โทษปรับทางปกครองไปใช้ได้กับพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 ได้เฉพาะสำหรับความผิดในบางประเภทที่ไม่เกี่ยวข้องด้วยเรื่องความสงบเรียบร้อยหรือ

⁹ นัทธี จิตสว่าง. (2565). *มาตรการทางเลือกในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดเพื่อแก้ปัญหานักโทษล้นคุก*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://bit.ly/3Rs0eyd>. [2565, 6 สิงหาคม].

ศีลธรรมอันดีของประชาชนนั้น ไม่ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม เพื่อที่จะส่งผลให้การบังคับใช้พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ผู้วิจัยเห็นควรศึกษางานวิจัยฉบับนี้ โดยกำหนดประเภทของความผิดทางอาญาออกเป็น 2 รูปแบบ ดังปรากฏในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 คือ ความผิดซึ่งเป็นกฎหมายที่ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน และความผิดที่มีลักษณะร้ายแรงซึ่งอาจมีลักษณะทางกฎหมายที่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน ในการวิจัยนั้น ผู้วิจัยจะนำเอาโทษปรับทางปกครองไปใช้กับสภาพความผิดรับทางอาญาที่มีลักษณะเป็นการขออนุญาต หรือ เป็นความผิดที่ไม่ได้มีผลกระทบต่อสังคม อีกทั้ง ไม่ได้ขัดต่อวัตถุประสงค์ของการลงโทษตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 ด้วย ประกอบกับผู้วิจัยจะได้ศึกษาในกฎหมายประเทศฝรั่งเศสและประเทศเยอรมันที่มีการนำโทษปรับในทางปกครองมาใช้กับพระราชบัญญัติต่างๆ ที่เกิดขึ้น

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

ผู้วิจัยเห็นว่า การศึกษาวิจัยงานกฎหมาย ที่เป็นงานสารนิพนธ์ ผู้วิจัยจะใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ในการค้นคว้า มีขั้นตอนปฏิบัติ คือ การรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง ประกอบไปด้วย ภาษาไทย และภาษาต่างประเทศจากหนังสือ วารสาร ตำบัทกฎหมาย บทความ ตลอดจนคำพิพากษา คำวินิจฉัยข้อหาหรือ เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมาย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้วิจัยเห็นว่า เมื่อได้ทำการศึกษาวิจัยในประเด็นเรื่องนี้แล้ว จะได้รับประโยชน์จากการทำสารนิพนธ์ ดังต่อไปนี้

1. ผู้ศึกษาสารนิพนธ์ฉบับนี้จะได้รับความรู้ในการใช้โทษทางอาญา ทั้งในส่วนของทฤษฎี และแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสม โดยการนำเอาโทษปรับทางปกครองมาใช้กับพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 เพื่อให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด

2. ผู้ศึกษาได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ที่จะสามารถนำโทษปรับทางปกครองไปปรับใช้กับพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 ได้ และให้สอดคล้องกับการลงโทษของกฎหมายในต่างประเทศ
3. ผู้ศึกษาสามารถเข้าใจวัตถุประสงค์หรือกลไกของกฎหมายฉบับดังกล่าว ได้อย่างแท้จริง และสามารถแก้ไขปัญหาการเกิดสภาพการใช้กฎหมายอาญาเกินความจำเป็นได้